

श्रद्धा

-स.वि.लव्हटे

मनुष्य हा श्रद्धावान प्राणी आहे. प्रत्येक मनुष्याची कोठे ना कोठे श्रद्धा असते. कोणाची देवावर असते, कोणाची धर्मावर असते तर कोणाची कर्मावर असते इतकेच. खरं तर श्रद्धावान असणं हा माणसाचा फार मोठा सद्गुण आहे. परंतू हीच श्रद्धा जर अंधश्रद्धेमध्ये परिवर्तीत झाली तर माणसाला नुकसान देखिल पोहोचू शकते. म्हणूनच साधु-संतांनी माणसाला डोळस श्रद्धा ठेवण्याचा सल्ला दिलेला आहे.

वर्तमान युग हे विज्ञान युग म्हणून विख्यात झाले आहे. प्रत्येक गोष्ट मनुष्य विज्ञानाच्या कसोटीवर पारखून पाहत आहे. परंतू या विज्ञान युगात वावरत असतानाही देव आणि धर्माच्या बाबतीत मात्र मनुष्य आदिमानवासारख्या अंधश्रद्धेमध्ये फसताना आपण पाहत आहोत. मनुष्याच्या या अंधश्रद्धेचे मुख्य कारण आहे अज्ञान. याठिकाणी "अज्ञान" या शब्दाचा अर्थ निरक्षर असा नाही. निरक्षर माणसाला आपण चार अक्षरे शिकविली तर तो साक्षर होतो. त्याला लिहिता वाचता येते. परंतू तो ज्ञानी होत नाही. एखादा निरक्षर माणूसही ज्ञानी असू शकतो परंतू सगळे साक्षर लोक ज्ञानी असू शकतीलच असे नाही. वकील, डॉक्टर, इंजिनियर इ. पदव्या धारण करणारे लोकही श्रद्धा-भक्तिच्या बाबतीत अत्यंत अंधश्रद्धाळू असल्याचे आढळून येते.

माणसाच्या मनातील ही अंधश्रद्धा दूर करण्यासाठी युगानुयुगे संत-महात्म्यांनी-गुरु-पीर-पैगंबरांनी खूप प्रयत्न केले. परमात्म्याचे स्वरूप जाणून घेऊन भक्ति करण्याचा त्यांनी सल्ला दिला. किंबहुना परमेश्वराला जाणल्याशिवाय त्याची यथार्थ भक्ति करता येऊ शकत नाही, असे संतांचे मत आहे. वर्तमान समयाला संत निरंकारी मंडळाच्या माध्यमातून प.पू.निरंकारी बाबा हरदेवसिंहजी महाराज हीच बाब मानवमात्राला समजाविण्याचा प्रयत्न करीत आहेत.

मानवाच्या हृदयात ज्याअर्थी श्रद्धा भाव आहे त्याअर्थी त्याचा श्रद्धेय कोठे ना कोठे तरी असणार हे निश्चित होय. कारण जेव्हा आम्हाला भूक लागते तेव्हा अन्न निश्चितपणे असते, जेव्हा आम्हाला तहान लागते तेव्हा निश्चितपणे पाण्याचे अस्तित्व असते. किंबहुना तहान-भूक लागणे ही अन्न-पाणी असल्याची ग्वाहीच होय. प.पू.निरंकारी बाबा हरदेवसिंहजी महाराज यांनी एका प्रवचनामध्ये सांगितले की, आत्म्याला परमात्म्याची तहान लागलेली आहे. खरे तर मानवाच्या हृदयातील श्रद्धेचे तेच मुख्य कारण आहे. शरीराला तहान लागली किंवा भूक लागली तर आपण लगेच अन्न-पाण्यासाठी धावतो. परंतू आत्म्याला जी तहान लागलेली आहे, आस लागलेली आहे, परमात्म्याच्या भेटीची, त्याकडे मात्र मनुष्य लक्ष देत नाही. तेच मानवाच्या दुःखाचे मुख्य कारण आहे. आत्म्याच्या या तहानेकडे मानवाने लक्ष दिले तर तो निश्चितच परमात्म्याचा शोध घेईल. जर त्याची परमात्म्याविषयीची जिज्ञासा पराकोटीची असेल, तर परमात्मा अशा माणसाला निश्चितच ब्रह्मज्ञानी संताची भेट घालून देतो, ज्याच्या कृपेने तो मनुष्य परमात्म्याचा बोध प्राप्त करून तृप्त होतो. एका निरंकारी भक्ताने या संदर्भात सुंदर भक्तिगीताची रचना केलेली आहे. ते लिहितात-

संतांची भेट घे रे तू जरा | जोडी जिवात्म्या ईश्वरा ||

वास्तविक मनुष्य जन्माचे हेच मुख्य लक्ष्य आहे. माणसाच्या हृदयातील श्रद्धेची सार्थकता तेव्हाच आहे, जेव्हा त्या श्रद्धेला "श्रद्धेय" भेटेल, ज्याच्यावर श्रद्धा ठेवणे यथार्थ आहे तो परमात्मा भेटेल, देव भेटेल. संत निरंकारी मिशन आज मानवाला त्या देवाची भेट घडवून देत आहे. पृथ्वितलावरील कोणीही जिज्ञासु याठिकाणी येऊन सत्य परमात्म्याची ओळख करून घेऊ शकतो.

-स.वि.लव्हटे
जुईनगर, नवी मुंबई